

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ સમક્ષ
આર/સ્પેશયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૨૫૮/૨૦૧૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સંદીપ એન. ભટ્ટ

=====

અહેવાલ કરવાની મંજૂરી	હા	ના
	હા	

=====

અજયકુમાર સુમંતરાય દેસાઈ (મૃત) અને અન્યો

વિરુદ્ધ

દક્ષિણ ગુજરાત વીજ કંપની લિમિટેડ અને અન્ય એક

=====

ઉપસ્થિતિ:

ચાચિકાકર્તા(ઓ) નં. ૧ મરણ ગયેલ મુકદમાકર્તા વતી કાનૂની વારસદારો/
પ્રતિનિધિઓ

ચાચિકાકર્તા(ઓ) નં. ૧.૧, ૧.૨ વતી શ્રી ટી.આર. મિશ્રા (૪૮૩)

સામવાળા નં. ૧ વતી શ્રી દીપક આર. દવે (૧૨૩૨)

સામવાળા નં. ૧, ૨ તરફે રૂલની બજવાણી

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સંદીપ એન. ભટ્ટ

તા. ૨૨/૦૮/૨૦૨૫

ઓરલ જજમેન્ટ

૧. આ પિટિશન નીચે મુજબની દાદ (પ્રાર્થનાઓ) માટે દાખલ કરવામાં આવી છે:

"૧૦(A) કે આપ નામદાર નામદારો સેર્સિયોરારી (certiorari) ના સ્વરૂપમાં અને/અને અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, આદેશ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને, પિટિશનના જોડાણ-E (ANN.E) તરીકે દર્શાવેલ આક્ષેપિત બરતરફી આદેશ તારીખ ૪-૬-૨૦૧૪ ને ગેરકાયદેસર, મનસ્વી, ભેદભાવયુક્ત અને ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪ અને ૧૬ ના ઉલ્લંઘનકર્તા હોવાના કારણે રદબાતલ અને બાજુ પર રાખવા કૃપા કરશો.

(B) કે આપ નામદાર નામદારો અરજદારની ગ્રેયુઈટી (પારિતોષિક) ની રકમ જમ કરવાના આશયવાળી આક્ષેપિત કારણ દર્શક નોટિસ તારીખ ૬-૬-૨૦૧૪ ને પણ રદબાતલ કરવા અને બાજુ પર રાખવા કૃપા કરશો.

(C) કે આપ નામદાર નામદારો પ્રતિવાદીને નિર્દેશ આપવા કૃપા કરશો કે તેઓ અરજદારને પૂરા પાછલા વેતન (backwages) અને સેવાની નિરંતરતા (continuity of service) સાથે પુનઃસ્થાપિત કરે, જાણે કે આક્ષેપિત બરતરફીનો આદેશ ક્યારેય પસાર થયો જ ન હતો;

(D) xxxx"

૨. આ પિટિશન દાખલ કરવા તરફ દોરી જતી ટૂંકી હકીકતો, જે પિટિશનમાં જણાવ્યા મુજબ છે, એવી છે કે અરજદાર લાઈનમેન તરીકે ફરજ બજાવતા હતા અને ૩૬ વર્ષની સેવા પૂરી કર્યા પછી નવેમ્બર, ૨૦૧૫ માં નિવૃત્ત થવાના હતા; તારીખ ૨૦.૨.૨૦૧૪ ના રોજ, અરજદારને મોકૂફી (સસ્પેન્શન) નો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો; તારીખ ૨૫.૮.૨૦૧૪ (સમજફેર મુજબ ૨૮.૫.૨૦૧૪) ના રોજ, તેમને સંક્ષિપ્ત કાર્યવાહી (summary proceeding) માટેનો ચાર્જશીટ (આરોપનામું) આપવામાં આવ્યો હતો; તારીખ ૨૮.૫.૨૦૧૪ ના રોજ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો કે સુનાવણી તારીખ ૨૯.૫.૨૦૧૪ ના રોજ નિયત કરવામાં આવી છે, જે અરજદાર પર બજાવવામાં આવ્યો ન હતો; ત્યારબાદ અરજદારને તારીખ ૨.૬.૨૦૧૪ 4 ના રોજ એક પત્ર મોકલવામાં આવ્યો હતો કે સુનાવણી તારીખ ૩.૬.૨૦૧૪ ના રોજ નિયત કરવામાં આવી છે; તારીખ ૩.૬.૨૦૧૪ ના રોજ, અરજદારે કાગળોનો અભ્યાસ કરવા માટે સમય માંગતો પત્ર લખ્યો હતો, જો કે, અરજદારને કોઈ જવાબ મળ્યો ન હતો; તારીખ ૪.૬.૨૦૧૪ ના રોજ, અરજદારને તેમની સેવાઓ સમાપ્ત કરતો આદેશ મળ્યો અને તારીખ ૬.૬.૨૦ ૧૪ ના રોજ, અરજદારને ગ્રેચ્યુઈટી સહિતના કાયદેસરના લેણાં શા માટે જમ ન કરવા જોઈએ તે અંગેની કારણ દર્શક નોટિસ મળી હતી. તેથી, આ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી છે.

૩. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળવામાં આવ્યા.

૩.૧ અરજદાર વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિશ્રાએ રજૂઆત કરી છે કે સેવા સમાપ્ત કરવાની કાર્યવાહી સુપરસોનિક (અતિ તીવ્ર) ઝડપે અને અરજદારને સજા

કરવાના પૂર્વ-નિયોજિત ઇશાદાથી કરવામાં આવી છે; સમય આપવાને બદલે, તારીખ ૩.૬.૨૦૧૪ ના રોજ અરજદારે કાગળોનો અભ્યાસ કરવા માટે જે વિનંતી કરી હતી, તે બાબતે વિભાગે એક્તરફી (ex-parte) તપાસ ચાલુ રાખી; પ્રતિવાદીને બચાવની તક આપ્યા વિના સંક્ષિપ્ત કાર્યવાહીના બહાના હેઠળ સેવાઓ સમાપ્ત કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી અને ચાર્જશીટનો જવાબ રજૂ કરવાની કોઈ તક આપવામાં આવી ન હતી તેમજ બચાવ મદદનીશ (defence assistant) ની નિમણૂક કરવાની પરવાનગી પણ નકારવામાં આવી હતી. તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે બરતરફીનો આદેશ કોઈ પણ તપાસ વિનાનો હતો અને તેથી કુદરતી ન્યાયના પ્રાથમિક સિદ્ધાંતોનું ઘોર ઉલ્લંઘન છે. તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આક્ષેપિત બરતરફી આદેશ અને કારણ દર્શક નોટિસને બાજુ પર રાખીને આ પિટિશન મંજૂર કરવામાં આવે અને અરજદારને કાયદેસરના લેણાં ચૂકવવામાં આવે.

૩.૨ પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, અરજદારના વિદ્વાન વકીલે (૨૦૧૦) ૧ એસ.સી.સી. ૧૨૬ માં નોંધાયેલા 'સતવતી દેસવાલ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય અને અન્ય' ના કેસમાં આપેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.

૪. તેનાથી વિપરીત, પ્રતિવાદીઓ વતી વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે આ પિટિશન પોતે જ ટકવાપાત્ર નથી કારણ કે અરજદાર પાસે અપીલ દાખલ કરવાનો વૈધાનિક વૈકલ્પિક અસરકારક ઉપાય (statutory alternative efficacious remedy) ઉપલબ્ધ છે અને તેથી, આ અદાલત આ પિટિશનને ગ્રાહ્ય ન રાખે.

૪.૧ તેમણે ગુણવત્તા (merits) ના આધારે વધુમાં રજૂઆત કરી કે સેવાના નિયમો વૈધાનિક સ્વરૂપના છે અને સંક્ષિપ્ત કાર્યવાહી તે મુજબ જ હાથ ધરવામાં આવી છે; અરજદારે શિસ્તભંગની કાર્યવાહીના મથાળા હેઠળના પ્રકરણ VII ના સેવા નિયમો નં. ૭ અને ૮ ને રદબાતલ અને બાજુ પર રાખવાની દાદ માંગી નથી; હકીકતો પર, તેમણે રજૂઆત કરી કે આખો વિવાદ ત્યારે ઊભો થયો જ્યારે અરજદારે તારીખ ૧૯.૨.૨૦૧૪ ના રોજ પ્રતિવાદી-કોર્પોરેશનના મેનેજિંગ ડિરેક્ટરને ફોન કર્યો અને અપમાનજનક તેમજ અપશબ્દોવાળી ભાષામાં વાત કરી અને જ્યારે મેનેજિંગ ડિરેક્ટરે આ અંગે પૂછપરછ કરી ત્યારે જાણવા મળ્યું કે તેઓ નશાની હાલતમાં હતા અને તેથી, તારીખ ૨૦.૨.૨૦૧૪ ના રોજ એફ.આઈ.આર. (FIR) દાખલ થતાં, તેમને તે જ તારીખે મોકૂફ કરવામાં આવ્યા હતા; લોહીના નમૂના ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરી (એફ.એસ.એલ.) માં મોકલવામાં આવતા, માલૂમ પડ્યું કે લોહીમાં ઇથાઈલ આલ્કોહોલ (Ethyl alcohol) હાજર હતો અને તેથી તે પ્રત્યક્ષ પુરાવાના આધારે, પ્રતિવાદીએ નિયમોના પ્રકરણ VII ના નિયમ ૭(જી) મુજબ સંક્ષિપ્ત કાર્યવાહી હાથ ધરી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી કે અરજદાર તારીખ ૩.૬.૨૦૧૪ ના રોજ હાજર રહ્યા હતા અને જવાબ દાખલ કરવા માટે સમય માંગ્યો હતો, જો કે, સંક્ષિપ્ત કાર્યવાહીમાં કોઈ જવાબ માટેની જોગવાઈ ન હોવાથી, અરજદારને કાર્યવાહીમાં ભાગ લેવા માટે જણાવવામાં આવ્યું હતું અને તેથી સમય આપવાનો નકારવામાં આવ્યો હતો. તેમણે બચાવ મદદનીશની નિમણૂક અંગે વધુમાં જણાવ્યું કે, અરજદારે એક શ્રી પંકજનું નામ આપ્યું હતું અને ઉક્ત શ્રી પંકજ શહેરની બહાર હોવાથી,

અરજદારને બીજું નામ આપવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું, જો કે, અરજદાર તપાસ અધિકારીની પરવાનગી વિના ઓફિસ છોડીને ચાલ્યા ગયા હોવાથી, તેમને ફોન કરવા છતાં પણ તપાસ અધિકારી તેમનો સંપર્ક કરી શક્યા ન હતા; તેથી, પ્રતિવાદીએ તપાસ ચાલુ રાખીને તે પૂર્ણ કરી, અને નિયમ ૮ મુજબ, સક્ષમ સત્તાધિકારીની મંજૂરી મેળવવામાં આવી અને તારીખ ૪.૬.૨૦૧૪ ના રોજ અરજદારની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી. તેમણે રજૂઆત કરી કે ઉક્ત બરતરફીના આદેશ સામે કોઈ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી નથી અને આ પિટિશન દાખલ કરીને આક્ષેપિત આદેશોને સીધા જ પડકારવામાં આવ્યા છે. વધુમાં, ગ્રેચ્યુઈટી શા માટે જમ ન કરવી જોઈએ તે અંગે અરજદારને આપવામાં આવેલી તારીખ ૬.૬.૨૦૧૪ ની કારણ દર્શક નોટિસનો આજ દિન સુધી કોઈ જવાબ આપવામાં આવ્યો નથી અને તેને આ પિટિશનમાં પડકારવામાં આવી છે.

૪.૨ પ્રતિવાદીઓના વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે પૂરતી તક આપવામાં આવી હોવા છતાં અરજદારે તપાસની કાર્યવાહીમાં ભાગ લેવાનો ઇનકાર કર્યો હતો અને જ્યારે એવા સ્પષ્ટ પુરાવા છે કે અરજદારે પ્રતિવાદી-કોર્પોરેશનના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર સાથે દુર્વ્યવહાર કર્યો અને અપશબ્દો બોલ્યા અને તેઓ નશાની હાલતમાં મળી આવ્યા હતા, ત્યારે અરજદાર સામેના આરોપો સાબિત થાય છે અને સંક્ષિપ્ત કાર્યવાહી સંપૂર્ણપણે પ્રકરણ VII ના અનુસંધાને રાખવામાં આવી છે અને સક્ષમ સત્તાધિકારીની મંજૂરી પછી, અરજદારની સેવા સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી અને તેથી, આ અદાલતે આ આધારે પણ આ

પિટિશન ગ્રાહ્ય રાખવી જોઈએ નહીં. તેથી, તેમણે આ પિટિશન ફગાવી દેવાની પ્રાર્થના કરી હતી.

૪.૩ પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે નીચેના ટાંચણો (citations) પર આધાર રાખ્યો છે:

(૧) વર્કમેન ઓફ મોતીપુર સુગર ફેક્ટરી પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ મોતીપુર સુગર ફેક્ટરી પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, ૧૯(૬૫) એ.આઈ.આર. (એસ.સી.) ૧૮૦૩ માં નોંધાયેલ.

(૨) અજિત કુમાર નાગ વિરુદ્ધ જનરલ મેનેજર (પીજે) ઈન્ડિયન ઓઈલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ, ૨૦૦૫(૭) એસ.સી.સી. ૭૬૪ માં નોંધાયેલ.

૫. મેં પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે અને રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીનું પણ અવલોકન કર્યું છે.

૫.૧ 'ધ બોર્ડર્સ એમ્પ્લોઈઝ કન્ડક્ટ, ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ પ્રોસિજર' ના પ્રકરણ VII ના નિયમ ૭(જી) અને ૮ નીચે મુજબ વંચાય છે:

"(g) જ્યારે કલમ ૮ માં જોગવાઈ કર્યા મુજબ સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા એવા કિસ્સાઓમાં સંક્ષિપ્ત કાર્યવાહી (summary proceedings) હાથ ધરવામાં આવે:

(i) જ્યાં કર્મચારી ગેરવર્તણૂકનું કૃત્ય કરતા અથવા આચરતી વખતે રંગેહાથ ઝડપાયો હોય;

(ii) જ્યાં ગેરવર્તણૂકના સ્પષ્ટ પુરાવા હોય; અથવા

(iii) જ્યાં ગેરવર્તણૂક અથવા દુર્વ્યવહાર એટલો ગંભીર અને ખાતરીપૂર્વકનો માનવામાં આવે કે જેના માટે સામાન્ય પ્રક્રિયાને અનુસરવાનું ન્યાયી ન ઠરે. પૂરા પાડવામાં આવેલ છે કે ૧. કોઈ પણ વ્યક્તિને ત્યાં સુધી બરતરફ કરવામાં આવશે નહીં અથવા સેવામાંથી હટાવવામાં આવશે નહીં કે હોદ્દો ઘટાડવામાં આવશે નહીં, જ્યાં સુધી તેને તેની સામે લેવા માટે પ્રસ્તાવિત કાર્યવાહી વિરુદ્ધ કારણ દર્શાવવાની વ્યાજબી તક આપવામાં ન આવે.

(a) જ્યાં કોઈ વ્યક્તિને એવી વર્તણૂકના આધારે બરતરફ કરવામાં આવે અથવા સેવામાંથી હટાવવામાં આવે અથવા હોદ્દો ઘટાડવામાં આવે કે જે તેને ફોજદારી આરોપ પર દોષિત ઠેરવવા તરફ દોરી ગઈ હોય.

(b) જ્યાં કોઈ વ્યક્તિને બરતરફ કરવા અથવા સેવામાંથી હટાવવા અથવા તેનો હોદ્દો ઘટાડવા માટે સત્તા ધરાવતા સત્તાધિકારીને સંતોષ થાય કે તે સત્તાધિકારી દ્વારા લેખિતમાં નોંધવાના કોઈ કારણસર તે વ્યક્તિને કારણ દર્શાવવાની તક આપવી વ્યાજબી રીતે વ્યવહારુ નથી.

૨. જો એવો કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થાય કે કલમ (૧)(b) હેઠળ કોઈ વ્યક્તિને કારણ દર્શાવવાની કોઈ તક આપવી વ્યાજબી રીતે વ્યવહારુ છે કે કેમ, તો તેના પર તે વ્યક્તિને બરતરફ કરવા અથવા સેવામાંથી હટાવવા અથવા તેનો હોદ્દો ઘટાડવા માટે, જે તે કિસ્સામાં, સત્તા ધરાવતા સત્તાધિકારીનો નિર્ણય આખરી રહેશે.

૮. પરિશિષ્ટ C માં નિયત કરાયેલા સક્ષમ સત્તાધિકારી, કલમ (g) હેઠળ આવરી લેવાયેલા કિસ્સાઓમાં ઘટનાસ્થળે જ સંક્ષિપ્ત કાર્યવાહી હાથ ધરી શકે છે (પરિશિષ્ટ E(ii) માં આપેલા મોડેલ ચાર્જશીટ ફોર્મ જુઓ) અને ઉપલબ્ધ પુરાવાના આધારે નિર્ણય લઈ શકે છે. આરોપો

અને લેવાયેલા નિર્ણયની નોંધ કરવામાં આવશે અને તેની નકલો આરોપી કર્મચારીને સોંપવામાં આવશે. સંક્ષિપ્ત નિર્ણય તાત્કાલિક અમલી બનાવી શકાય છે પરંતુ સેવા સમાપ્તિ, ડિસ્ચાર્જ, સેવામાંથી હટાવવા અથવા બરતરફી જેવી સજાઓ, જે તે કિસ્સામાં, પછીની ઉચ્ચ સત્તાધિકારી અથવા બોર્ડની બહાલીને આધીન રહેશે. સંક્ષિપ્ત નિર્ણય અપીલ કરવા પાત્ર છે અને અપીલના નિકાલ સુધી અપીલ સત્તાધિકારી દ્વારા તેના પર સ્ટે (મોકૂફી) આપી શકાય છે."

૫.૨ ઉપરોક્ત નિયમોને ધ્યાનમાં લેતા, જો રેકૉર્ડ પરના દસ્તાવેજોનું અવલોકન કરવામાં આવે, તો તે સ્પષ્ટ થાય છે કે અરજદાર વિરુદ્ધ સ્પષ્ટ પુરાવા છે કારણ કે તેમણે પ્રતિવાદી નં. ૧ ના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર સાથે અપમાનજનક ભાષામાં વાત કરી અને તેમનું અપમાન કર્યું અને પૂછપરછ કરતાં માલૂમ પડ્યું કે તેઓ તે સમયે નશાની હાલતમાં હતા; લોહીના નમૂના એફ.એસ.એલ. માં મોકલવામાં આવ્યા હતા જેમાં ૦.૦૭૦૮ ગ્રામ ઇથાઈલ આલ્કોહોલ જોવા મળ્યો હતો; તેથી અરજદારને તારીખ ૨૮.૫.૨૦૧૪ ના રોજ ચાર્જશીટ જારી કરવામાં આવી હતી, જ્યારે પ્રતિવાદીએ ચાર્જશીટ બજાવવાનો પ્રયાસ કર્યો ત્યારે તેઓ મળી આવ્યા ન હતા; તારીખ ૨.૬.૨૦૧૪ નો પત્ર મળ્યા પછી અરજદાર તારીખ ૩.૬.૨૦૧૪ ના રોજ હાજર રહ્યા હતા; બચાવ મદદનીશ, જેઓ શહેરમાં ન હતા, તેમની પસંદગી અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને તેથી અરજદારને બીજું નામ આપવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું, કારણ કે અરજદાર તપાસ અધિકારીની પૂર્વ પરવાનગી વિના ઓફિસ છોડીને ચાલ્યા ગયા હતા, તેમનો સંપર્ક કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો પરંતુ તે વ્યર્થ ગયો હતો. તેથી, એમ કહી શકાય નહીં કે અરજદારને પૂરતી તક આપવામાં આવી ન હતી.

પ.૩ વધુમાં, સંક્ષિપ્ત કાર્યવાહી ચાલુ રાખવામાં આવી અને પૂર્ણ કરવામાં આવી અને સક્ષમ સત્તાધિકારીની મંજૂરી મેળવ્યા પછી, સેવા સમાપ્તિનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. તેથી, ઉપરોક્ત નિયમોની જોગવાઈઓ, જે વૈધાનિક સ્વરૂપની છે, તેનું પ્રતિવાદી સત્તાધિકારી દ્વારા પાલન કરવામાં આવ્યું છે અને આ પિટિશન મંજૂર કરીને આ અદાલત દ્વારા તેમાં કોઈ હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર નથી.

પ.૪ અરજદાર માટે ઉપલબ્ધ વૈકલ્પિક ઉપાયના સંબંધમાં, જેમ કે પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે, ઉપરોક્ત નિયમોનો નિયમ ૧૦ સેવા સમાપ્તિના આદેશ સામે અપીલની જોગવાઈ કરે છે. વર્તમાન કિસ્સામાં, અરજદારે કોઈ અપીલ કરી નથી અને સીધી જ આ પિટિશન દાખલ કરી છે. તેથી પણ, જ્યારે વૈકલ્પિક અસરકારક ઉપાય ઉપલબ્ધ હોય, ત્યારે આ પિટિશનને ગ્રાહ્ય રાખવાની જરૂર નથી.

પ.૫ આ સંબંધમાં, (૨૦૨૧) ૬ એસ.સી.સી. ૭૭૧ માં નોંધાયેલા 'રાધા ક્રિષ્ણન ઈન્ડસ્ટ્રીઝ વિરુદ્ધ હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય' ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાનો સંદર્ભ ફળદાયી રહેશે, જેમાં ફેબ્રુ ૨૦૨૦ માં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે:

"૨૭. કાયદાના જે સિદ્ધાંતો ઉભરી આવે છે તે એ છે કે: ૨૭.૧ રિટ જારી કરવા માટે બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ માત્ર મૂળભૂત અધિકારોના અમલ માટે જ નહીં, પરંતુ અન્ય કોઈ હેતુ માટે પણ થઈ શકે છે. ૨૭.૨ હાઈકોર્ટ પાસે રિટ પિટિશન ગ્રાહ્ય ન રાખવાનો વિવેકાધિકાર છે. હાઈકોર્ટની સત્તા પર લાદવામાં આવેલા

નિયંત્રણોમાંનું એક એ છે કે જ્યાં પીડિત વ્યક્તિ માટે અસરકારક વૈકલ્પિક ઉપાય ઉપલબ્ધ હોય. ૨૭.૩ વૈકલ્પિક ઉપાયના નિયમના અપવાદો ત્યાં ઉદ્ભવે છે જ્યાં:

(a) રિટ પિટિશન બંધારણના ભાગ III દ્વારા સુરક્ષિત મૂળભૂત અધિકારના અમલ માટે દાખલ કરવામાં આવી હોય;

(b) કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન થયું હોય;

(c) આદેશ અથવા કાર્યવાહી સંપૂર્ણપણે અધિકારક્ષેત્ર વિનાની હોય; અથવા

(d) કાયદાની કાયદેસરતા (vires) ને પડકારવામાં આવી હોય.

૨૭.૪ વૈકલ્પિક ઉપાય પોતે જ યોગ્ય કિસ્સામાં બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળની હાઈકોર્ટની સત્તાઓ છીનવી લેતો નથી, જો કે સામાન્ય રીતે, જ્યારે કાયદા દ્વારા અસરકારક વૈકલ્પિક ઉપાય પૂરો પાડવામાં આવ્યો હોય ત્યારે રિટ પિટિશન ગ્રાહ્ય રાખવી જોઈએ નહીં. ૨૭.૫ જ્યારે કોઈ અધિકાર કોઈ કાયદા (statute) દ્વારા બનાવવામાં આવે છે, જે પોતે જ તે અધિકાર અથવા જવાબદારીના અમલ માટેનો ઉપાય અથવા પ્રક્રિયા નક્કી કરે છે, ત્યારે બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળના વિવેકાધિકારના ઉપાયનો આશરો લેતા પહેલાં તે ચોક્કસ વૈધાનિક ઉપાયનો આશરો લેવો જોઈએ. વૈધાનિક ઉપાયોના ઉપયોગનો આ નિયમ નીતિ, સગવડ અને વિવેકબુદ્ધિનો નિયમ છે. ૨૭.૬ એવા કિસ્સાઓમાં જ્યાં હકીકતના વિવાદિત પ્રશ્નો હોય, હાઈકોર્ટ રિટ પિટિશનમાં અધિકારક્ષેત્ર નકારવાનો નિર્ણય લઈ શકે છે. જો કે, જો હાઈકોર્ટ વલણપૂર્વક એવા અભિપ્રાય પર પહોંચે કે વિવાદનું સ્વરૂપ તેના રિટ અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગની માંગ કરે છે, તો આવા અભિપ્રાયમાં સરળતાથી હસ્તક્ષેપ કરવામાં આવશે નહીં."

૬. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં લેતા, જ્યારે પ્રતિવાદીએ ઘડેલા નિયમોનું પાલન કર્યું છે, જે વૈધાનિક સ્વરૂપના છે અને અરજદારે ઉપલબ્ધ ચોક્કસ વૈધાનિક ઉપાયનો આશરો લીધો નથી, ત્યારે આ પિટિશનને ગ્રાહ્ય રાખવાની જરૂર નથી અને તેને ફગાવી દેવી જરૂરી છે. તદનુસાર, ફગાવી દેવામાં આવે છે. રૂલ ડિસ્ચાર્જ (પરત) કરવામાં આવે છે. વચગાળાની રાહત, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે.

૭. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મિશ્રા દ્વારા નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે કે વર્તમાન અરજદારને ગ્રેયુઈટી મળવાપાત્ર છે. ઉક્ત રજૂઆતને ધ્યાનમાં લેતા, પ્રતિવાદી સત્તાધિકારી તે બાબતે તપાસ કરી શકે છે અને તે મુજબ યોગ્ય વિચારણા કરી શકે છે.

(ન્યાયમૂર્તિ સંદીપ એન. ભટ્ટ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.